

OPISKELIJAKUNNAN HALLITUKSEN SUURKOKOUS

Kuinka opiskelijoiden osallisuus
mahdollistetaan lukiomaailmassa

Lukioiden yhteisöllisyyshanke
Ilkka Valpasvuo ja Jarkko Sirainen

SISÄLLYS

MITÄ ON OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN LUKIOISSA	3
MIKSI OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN ON OLEENNAISTA	3
MIKÄ ON OPKH	4
LUOTTAMUSOPISKELIJAT	4
MIKÄ ON SUURKOKOUS	5
MITEN SUURKOKOUS JÄRJESTÄYTYY	5
MILLAISIA ASIOITA SUURKOKOUKSESSA KÄSITELLÄÄN	6
SUURKOKOUKSEN AIKATAULU	7
ESIMERKKI AIKATAULUTTAMISESTA	7
MITEN TEEMAT JA IDEAT VIEDÄÄN LUKION ARKEEN	9
HENKILÖKUNNAN ROOLI OSALLISUUDEN RAKENTEESSA	9
LIITE1 KOULUTERVEYSKYSELYN KÄSITTELY TAMMERKOSKEN LUKIOSSA	

MITÄ ON OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN LUKIOISSA

Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa. Opiskelijat ottavat vastuuta omasta opiskelustaan, ympäristöstään ja itsestään kouluyhteisön jäsenenä ja hyvän ilmapiirin rakentajina.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen.

Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla. Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa.

Tammerkosken lukiossa opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. (Opetussuunnitelma 2019, sivut 14-24)

MIKSI OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN ON OLENNAISTA

Mahdollisuus vaikuttaa oppilaitoksen toimintaan ja tunne siitä, että minun mielipiteeni kuullaan ja sitä arvostetaan, sekä se, että koulun päätöksenteko olisi avointa ja yhdessä henkilökunnan ja opiskelijoiden toteuttamaa, luo opiskelijalle osallisuuden tunteen. Syntyy tuntemus siitä, että olen yhteisön merkittävä jäsen ja mielipiteeni on tärkeä. Osallisuuden tunne on keskeinen tekijä myös yhteisöllisyyden tunteen syntymisessä. Olemme kaikki samassa veneessä ja kaikkia tarvitaan, jotta yhteinen laiva purjehtii.

MIKÄ ON OPKH

Tammerkosken lukion opiskelijakunta toimii opiskelijoiden tärkeänä väylänä vaikuttaa koulun toimintaan, päätöksentekoon ja käytänteisiin. Opiskelijakunnan hallitus järjestää vuosittain tapahtumia, teemaviikkoja ja keskustelutilaisuuksia, jotka vahvistavat koulumme yhteisöllisyyttä ja opiskelijoiden osallisuutta. (Opetussuunnitelma, sivu 24)

Opiskelijakunnan hallitus on opiskelijoiden edustuksellinen toimija koulun arjessa. Sinne voivat hakea kaikki halukkaat ja tarvittaessa jäsenet valitaan vaaleilla. Opiskelijakunnan hallitus toimii aina toimikauden ajan tammikuusta joulukuuhun ja sillä on oma budjetti, jolla pyörittää edellä mainittua toimintaa. Samalla opiskelijakunnan hallitus osallistuu koulun työryhmiin ja kehittämiseen ja toimii opiskelijoiden äänenä päätöksenteossa.

LUOTTAMUSOPISKELIJAT

Lukioissa valitaan myös jokaisesta ryhmänohjausryhmästä joka vuosi sitä edustavat luottamusopiskelijat, jotka välittävät oman ryhmänsä asioista hallitukselle ja hallituksen esiintuomia asioita omalle ryhmälleen. Suurkokouksessa luottamusopiskelijat ovat oman ryhmänohjausryhmänsä edustajat.

MIKÄ ON SUURKOKOUS?

Opiskelijakunnan hallituksen suurkokous on kerran puolella vuodessa pidettävä foorumi, jossa hallitus kuulee ja käsittelee koulun yhteisiä asioita yhdessä henkilökunnan edustuksen (rehtori, ohjaavat opettajat, muut olennaiset henkilökunnan jäsenet) ja ryhmänohjausryhmien luottamusopiskelijoiden kanssa. Suurkokousta on pidetty yhden oppitunnin eli 75 minuutin pituisena tapaamisena, jossa paikan päällä on ollut yli 50 opiskelijaa. Tammerkosken lukiossa tilana on ollut Auditorio. Suurkokoukseen osallistuvat opiskelijat saavat osallistumisesta koulutyömerkinnän.

Suurkokous ei ole Tammerkosken lukion oma juttu, vaan Suomen Lukiolaisten Liitto määrittelee ja suosittaa kerran puolivuotiskaudessa yleiskokousta ja suurkokousta, joskus myös järjestäytymiskokous voi ajaa tätä asiaa, jos se pidetään koko koululle avoimena tilaisuutena.

Yleiskokous on opiskelijakunnan ylin päättävä elin, verrattavissa yhdistyksen vuosikokoukseen. Yleiskokouksessa yleensä valitaan uusi opiskelijakunnan hallitus ja päätetään suuntaviivat tulevalle vuodelle.

MITEN SUURKOKOUS JÄRJESTÄYTYY

Hallitus kerää etukäteen asioita henkilökunnalta Fiilisryhmän tai yhteisöllisen opiskelijahuollon kokouksissa ja opettajainkokouksissa, sekä opiskelijoilta kyselyillä esimerkiksi hallituksen instagramissa. Hallitus johtaa kokousta, mutta esimerkiksi kouluterveyskyselyn kaltaisia asioita alustaa yleensä rehtoristo.

Suurkokouksessa käsiteltäviä asioita viedään työstettäväksi vielä asiasta riippuen myös opettajainkokoukseen ja työryhmiin sekä luottamusopiskelijoiden kautta RO-tuokioihin. Tarkoituksena on käydä myös läpi, millaisia asioita suurkokoustyöskentelyn avulla on saatu eteenpäin ja osaksi koulun käytäntöjä.

MILLAISIA ASIOITA SUURKOKOUKSESSA KÄSITELLÄÄN

Marraskuussa 2023 Suurkokouksessa oli aiheina

- Koulujen viihtyvyys –pienryhmätyöskentely
- Turvallisemman tilan periaatteet
- OPKH-toiminnan markkinointi: minkälaista toimintaa haluaisitte, että OPKH järjestää jatkossa? Jos olisit OPKH:ssa, millaisia asioita haluaisit edistää? Mitä OPKH:lainen on itse saanut toiminnasta?
- Koulun päihdetilanne, faktat kouluterveyskyselystä.
- Ruokahävikki, miksi ei mennä syömään koululla? Mitä voidaan tehdä, että olisi motivoivampaa syödä koululla?
- Kartoitettiin, mitä asioita halutaan käsiteltäväksi kevään suurkokouksessa?
- Palautekysely pienryhmätyöskentelystä

Suurkokousten aiheet nousevat aina kertakohtaisesti niistä asioista, mitä on sillä kertaa toivottu käsiteltävän, mutta tietyt asiat toistuvat joka vuosi:

- Turvallisemman tilan periaatteet ja niiden esittely (ainakin kerran vuodessa, voi esitellä joka suurkokouksessakin)
- OPKH:n toiminnan järjestäminen + ideoita
- Kouluterveyskysely
- OPKH:n budjettikatsaus (keväällä, edellisestä vuodesta)
- Tammlu 50 kysyttyä kysymystä esittely (syksyn kokous)

SUURKOKOUKSEN AIKATAULU

Kokous järjestetään yleensä klo 13.15 alkavalla tunnilla. Auditorioon on mahdollista siirtyä jo heti edellisen tunnin päätyttyä, kello 13.00. Tämä edistää sitä, että kokous pääsee alkamaan ajallaan. Kokous päättyy klo 14.30.

ESIMERKKI AIKATAULUTTAMISESTA

Kouluterveyskyselyn tuloksia on mahdollista tarkastella pienryhmissä suurkokouksen aikana. Tätä varten on syytä valita 4-5 teemaa, jotka nousevat esiin kustakin kouluterveyskyselystä, ja käsitellä näitä aiheita. Teemat tulisi valita yhteistyössä rehtoriston ja opiskelijakunnan hallituksen kanssa.

Marraskuun 2023 suurkokousta varten avustava rehtori Jaana Marttila ja yhteisöllisyyskoordinaattori Ilkka Valpasvuo miettivät, miten voitaisiin tukea hallitusta suurkokouksen kanssa, jossa on iso työ. Päätettiin että johdetaan apulaisrehtori Maarit Luhtalan kanssa kouluterveyskyselyn käsittelyä, joka tehdään 8-9 pienryhmässä. Kyselystä nostetaan viisi keskeistä asiaa kyselystä, joista pienryhmät valitsevat yhden aiheen pureskeltavakseen ja Jaana kokoaa ryhmien ratkaisuideat kaikille jakoon. Nousseita ideoita käsitellään myös omissa RO-ryhmissä seuraavissa RO-tuokioissa. Nämä nostetut teemat olivat:

Mitä ME Tamlussa voisimme tehdä, jotta...

1. KOULUSSA VIIHDYTTÄISIIN PAREMMIN
2. USEAMMALLE OPISKELIJALLE TULISI OLO, ETTÄ TAMLUSSA VOI VAIKUTTAA
3. ARKI TUNTUISI HELPOMMALTA
4. USEAMMAT MEISTÄ VOISIVAT OLLA KOULUNKÄYNNISTÄ INNOISSAAN
5. PÄIVÄN MITTAAN OLISI ENEMMÄN KOHTAAMISIA

KOKOUKSEN AIKATAULU

- 13.15: OPKH:n suurkokouksen avaus, avauspuheenvuoro, käsiteltävät asiat, mitä asioita on noussut opiskelijoilta 5 min. (OPKH)
- 13:20: OPKH-toiminnan esittely ja mainostus 5 min (OPKH)
- 13.25: Turvallisemman tilan periaatteet 2 min (OPKH), isompi nosto keväällä
- 13.30 Kouluterveyskyselyn tuloksia? (Maarit ja Jaana). 30 min. Esittely ja nostoja. Seuraavat 2 vuotta työn alla. Mitä yhdessä tehdään asioille? Työskentely kokouksessa, miten asiaa työstetään? RO-edustuksen pienryhmätyö. Työskentelyn tulokset Drive-linkki, Jaanalle. 8-9 ryhmää. Minuutin esittely pienryhmien ajatuksista, paperia ja kynää. Jaana tekee powerpointin. Driven jutut seuraavaan RO:n, jossa asioita jatkokäsitellään.
- Pienryhmäasiat kouluterveyskyselystä:
- n 14.00 Päihdekeskustelua?
- Muut hallitukselle tuodut asiat (OPKH)
- Mitä asioita kevään suurkokouksessa? Ruokahävikki, Turvallisemman tilan periaatteiden isompi käsittely (OPKH)
- Palaute? Mitä olit mieltä suurkokouksen toimintatavoista? Wilma-kysely, Forms...(OPKH)
- 14.25 kokouksen päätös

MITEN TEEMAT JA IDEAT VIEDÄÄN LUKION ARKEEN

OPKH:n toimintaa suunnitellaan vuosikellomallisesti, johon kirjataan, kuka tekee mitäkin missä kohtaa. Koulun toiminnan kannalta hyvä juttu on myös, jos yhteisöllisyys, osallisuus ja vaikuttamisasioiden suunnittelu ja toteutus on ajoissa suunniteltu ja aikataulutettu, ettei tehdä kiireellä ja paniikissa, vaan suunnitelmallisesti ja yhdessä. Tätä varten on Tammerkoscilla ideoitu prosessikaaviota, josta näkyy miten suurkokouksessa käsiteltävät asiat menevät jatkokäsittelyyn koulun toimielimissä ja lopulta liitetään osaksi koulun arkitoimintaa. Kaaviosta käy ilmi myös, millaisia asioita suurkokouksen pienryhmätyöskentely tuotti. (Liite 1)

HENKILÖKUNNAN ROOLI OSALLISUUDEN RAKENTEESSA

Jotta opiskelijalle muodostuu tunne vaikuttamismahdollisuuksista ja siitä että hän on tärkeä lenkki kouluyhteisössä, pitää koulun mahdollistaa suurkokouksen kaltaiset vaikuttamisen rakenteet. Saat äänesi kuuluville uutenakin opiskelijana ja tiedät, miten vaikuttamisrakenteet toimivat. Siksi on olennaista että vuosisuunnitelmassa on tilaa myös opiskelijoiden kuulemiselle ja paikoille jossa palautetta ja ideoita voi antaa. Olennaista on myös, että opiskelijat tietävät miten prosessi toimii (demokratian avoimuus) ja näkevät kuinka ideoihin tartutaan. Näiden kaikkien järjestämisessä ja mahdollistamisessa on henkilökunta yhdessä toimivan opiskelijakunnan hallituksen kanssa avainroolissa.

KOULUTERVEYSKYSELY 2023

OPKH:n SUURKOKOUS SYKSY 2023

Kouluterveyskyselystä poimittiin viime syksyn suurkokoukseen tällaiset pohdittavat kysymykset, joita käsiteltiin suurkokouksessa opiskelijoiden pienryhmissä:

Mitä ME Tamlussa voisimme tehdä, jotta...

**KOULUSSA VIHDYTTÄISIIN PAREMMIN
USEAMMALLE OPISKELIJALLE TULISI OLO, ETTÄ TAMLUSSA VOI VAIKUTTA
ARKI TUNTUISI HELPOMMALTA
USEAMMAT MEISTÄ VOISIVAT OLLA KOULUNKÄYNNISTÄ INNOISSAAN
PÄIVÄN MITTAAN OLISI ENEMMÄN KOHTAAMISIA (opisk.-opisk. opisk-hlökunta, hlökunta-hlökunta)**

JATKOKÄSITTELY

RO-TUOKIOT

OPKH JA FIILISRYHMÄ

Suurkokouksessa esiin tulleet asiat kirjattiin ylös ja niitä jatkotyöstettiin joulun alla **RO-tuokiossa** jokaisessa RO-ryhmässä. Tätä materiaalia käytiin edelleen läpi **OPKH:n edustajien kanssa** 8.3. ja Tamlun Fiilisryhmässä (OHR:n työrukkanen). Tällaisia asioita todettiin että on käyty läpi tai niistä on jo nyt noussut esiin ajatuksia:

KOULUYMPÄRISTÖ: Pidetään Tamlun ”viihtyisyyskatselmus” aulassa ja käytävillä huhtikuussa ja mietitään porukalla, mitä pieniä asioita voimme tehdä yhdessä, jotta yhä useampi voisi kokea koulutalomme viihtyisäksi. Avoin kutsu tulee RO-tuokioon.

KERHOTOIMINTA: Tammikuussa 2024 oli kerhoteemainen välituntiolohuone, nykyisten kerhojen esittely ja uusien ideointi. Kerhoille on tulossa oma ilmoitustaulu (OPKH:n kerhovastaava) Muutenkin kerhotoiminnan kehittämisestä voidaan OPKH kerhovastaava + kerhohetäjät + fiilisryhmän porukka jutella ja ideoida. Olisiko nyt joku, joka haluaisi laittaa jonkun kerhon pystyyn? Mahdollisuus kerhojen alkukäynnistyksen apukäsiin (kuraattorit ja yhteisöllisyystöntekijä, shakkikerho työn alla)

KOULUJEN VÄLINEN TOIMINTA: Yhteisöllisyshankkeen Viikkokisojen koulujen väliset finaalit tulossa, mutta se on pienelle porukalle. Koulujen välinen toiminta on asia, josta on ollut liikkeellä hyviä ideoita -> toimeenpanijoi- ta kaivataan.

VÄLITUNTITOIMINTA: Toivottiin välituntijuttuja, tapahtumia ja toimintaa lisää. JustDance, yhteislauluvälitunteja, Open mic, puhujia ajankohtaisista asioista -> OPKH ja Ilkka (+ fiilisryhmä) näitä varmaan miettii ja ideoi vielä keväänkin aikana. (Pääsiäiseen ja vappuun on myös jo ideoita) Kuka muu taho voisi olla näitä tekemässä? Syksyn suurokokouksessa heitettiin ilmoille ajatusta myös siitä, että OPKH:n rinnalla voisi olla tapahtumaryhmä, joka keskittyisi erilaisten tapahtumien tekemiseen.

HERKKURUOKAPÄIVIÄ: Tamlussa on ollut useammankin kerran nyyttäriperiaatteella toimiva jälkkäripöytä... Olisikohan sellainen mahdollista vielä?

AKVAARIOTILA: Tehdään akvaariosta viihtyisämpi -> terveellisten olojen tarkastuksesta tuli huomautusta tästä tilasta. Nyt sitä ei voi siivoushenkilökunta siivota. Paikkaa pitää saada siistimmäksi. OPKH järjestämässä keväällä siivouksen, mutta kuinka sitä saisi jo aikaisemmin siistimmäksi? Miten akvaario olisi kaikkien paikka? Kirjoitusten jälkeen OPKH tarttuu asiaan.

50 KYSYTYINTÄ: hallinnon puolelta heitettiin ajatus siitä, että pitäisi tehdä tällainen listaus Wilmaan. Sellainen, mistä voi mennä katsomaan mm. miksi opiskelijat eivät voi saada koulun sisäpihalta parkkipaikkaa tai miksi keväällä opintojaksotarjottimella ei lue opintojaksojen opettajien nimiä. Jaana ja Ilkka tekevät.

KIUSAAMISKYSELY: Opiskelijoille teetettiin ennen joulua pieni kysely kiusaamisesta. Näitä vastauksia käsitellään keväällä vielä opettajien kesken.

Joulun alla näitä kysymyksiä käytiin **RO-tuokiossa** läpi, mutta aivan liian kovalla kiireellä.
Tarkoitus on viedä prosessikaavion asiat vuosikelloon, jolloin kiire vähenee.
Esimerkiksi RO-tuokioiden asioiden etukäteissuunnittelu ja tasaaminen.

MITEN ASIAT MENEVÄT ETEENPÄIN?

ASIOIDEN ESITTELY
SUURKOKOUKSISSA,
RO-TUOKIOT,
WILMAN TIEDOTTEET

TOIMENPITEET

PROSESSI NÄKYVÄKSI